

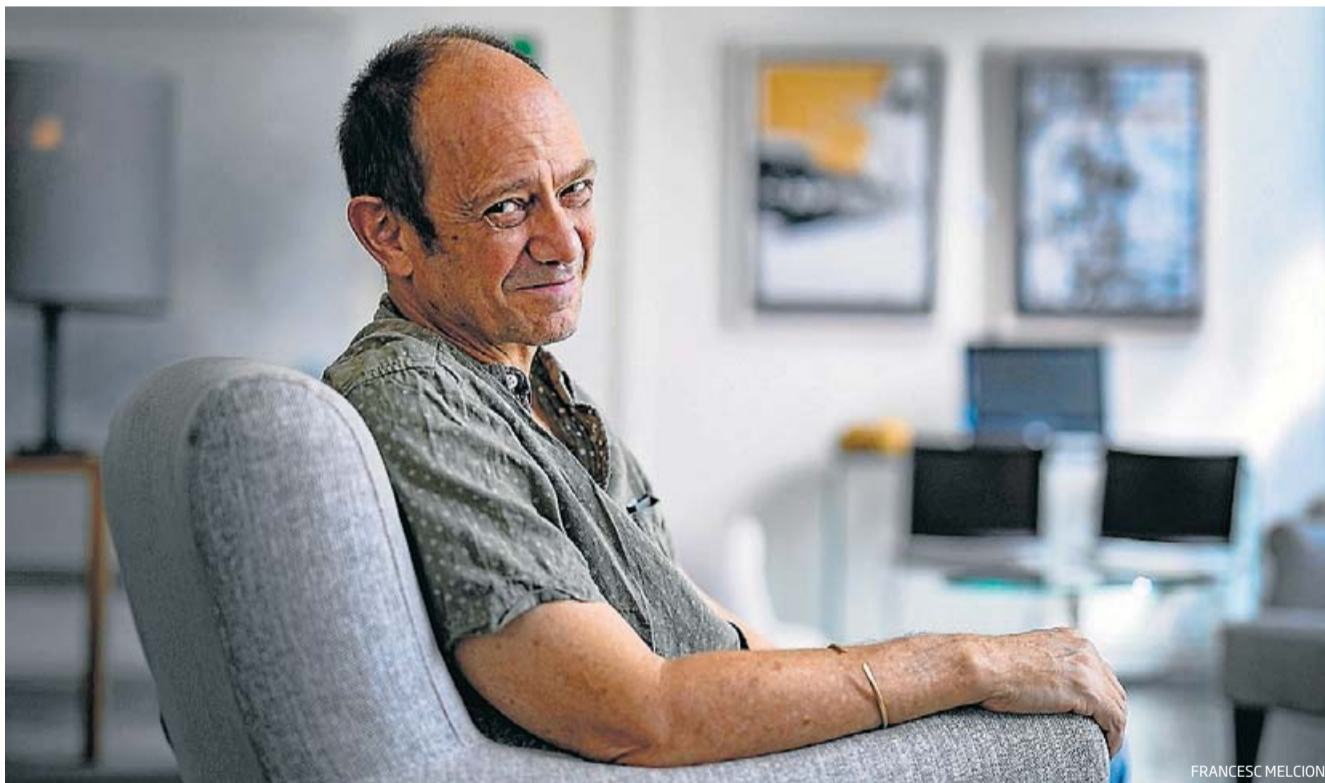
L'entrevista

Damon Galgut ha estat finalista del Booker Prize en dues ocasions abans d'aconseguir-lo amb 'La promesa' (Les Hores / Libros del Asteroide). Traduïda al català per Àfrica Rubiés Mirabet, està narrada en una tercera persona que va saltant hàbilment d'un personatge a l'altre. El lector pot accedir a la ment dels protagonistes i acompanyar-los en les divagacions més íntimes en moments clau de les seves vides i en un país, Sud-àfrica, que passa de la violència militaritzada de l'apartheid a la corrupció dels últims anys.

Damon Galgut

Escriptor. Premi Booker 2021

“La malaltia em va preparar per escriure, però va trencar la meva família”

FRANCESC MELCION

La promesa arrenca els anys 80, la mateixa dècada en què vostè va debutar. ¿Com connecta amb *A sinless season* [Una temporada sense pecats, 1982]?

Diria que més aviat poc. Als meus primers llibres no hi havia cap consciència política al darrere. Pensava que la història i la política no havien d'influir en la ficció, però això, a Sud-àfrica, no pot funcionar. Al meu país, la història és a sota de cada pedra. *Una temporada sense pecats* era la història d'un adolescent torturat. Ara m'avergonyeix una mica haver-la escrita. Igual que el llibre següent, *A small circle of beings* [Petit grup de personatges, 1988], on incloïa un relat en què parlava de la malaltia que vaig patir de petit.

Què li va passar?

Em van diagnosticar un limfoma als 6 anys. El problema va ser que me'l van trobar tard i, de fet, van arribar a dir als meus pares que es preparessin, perquè no me'n sortiria. Van ser cinc anys de quimioteràpia abans no vaig estar bé del tot.

¿Creu que la malaltia el va acostar a la literatura? Sens dubte. En aquella època els llibres eren el centre de la vida cultural. La malaltia em va fer madurar abans que altres nens. Em va fer prendre consciència que era diferent dels altres i que estava millor sense ningú a prop. Per a un escriptor, estar bé tot sol és molt important. Des de molt petit, la meva obsessió va ser escriure. La malaltia em va preparar per ser escriptor, però també va trencar la meua família.

A *La promesa* ens trobem amb una família no gaire ben avinguda. La mort prematura de la mare fa que el pare es discuteixi amb un dels tres fills, l'Anton. Hi ha una altra germana, l'Amor, que també es distancia de la família.

Vaig triar una família de classe mitjana com la meua i de Pretòria, l'ambient que jo coneixia. La família de la novel·la no és gaire diferent de la meua. M'interessava parlar d'una gent que no tingués una visió política extremista, que no fos ni molt de dretes ni molt d'esquerres.

Abans de morir, la mare promet a una de les criades que li regalarà la casa on ha viscut fins lla-

vors, però la resta de la família no vol. És un dels conflictes del llibre.

Volen conservar el que tenen de manera egoista. Són una família que preferiria que res no canviés.

La Sud-àfrica de l'inici de la novel·la és la de l'apartheid. És un lloc que fa por.

Vivíem a Pretòria, la capital del país. Un sistema polític podrit com aquell engendrava persones podrides. Eren anys molt conservadors, amb una presència constant de militars al carrer. Veies homes uniformats per tot arreu. Portaven bigotis gruixuts. Sempre tenien a punt alguna amenaça de caràcter religiós i apocalíptic. Ens deien: “Si perdem aquesta batalla, els negres manaran i instauraran el comunisme”. Vivíem amb por. No era un ambient gaire adequat perquè s'hi criessin nois sensibles. I em temo que jo ho era.

L'Anton s'hauria pogut menjar el món com a militar, però deixa l'exèrcit. Poc després, el sistema també canvia.

Els anys de l'apartheid, la millor manera de fer carrera era entrar a l'exèrcit. Només calia que fossis jove. No trigaven gens a enviar-te a dalt de tot i a donar-te poder.

Mandela va acabar presidint el país.

Van ser uns anys meravellosos. Potser vam pecar d'innocents, perquè al cap d'un temps la classe política es va començar a corrompre. Primer va ser de manera invisible, però ja fa uns anys que la corrupció s'ha generalitzat. Ara som un país en caiguda lliure. Els trens no funcionen, les carreteres estan en mal estat, hi ha escassetat d'aigua... S'han robat molts diners i les institucions estan presidides per incompetents.

La novel·la avança cap a la desesperança actual. La incomoditat es barreja amb l'altruisme en el cas de l'Amor, la germana petita.

Ella creu que convertint-se en infermera pot reparar el mal que el seu país ha fet al món. Aconsegueix canviar alguna cosa? Potser a títol individual, sí. A Sud-àfrica, totes les transformacions les ha de guiar l'estat o, en cas contrari, no tenen efecte en la vida de la gent.

La tercera germana és l'Astrid, que es casa molt jove, embarassada.

En aquella societat tan patriarcal, les dones tenien com a missió formar una família, com l'Astrid.

L'estil del llibre és un dels punts forts. Hi ha una veu omniscient que es va filtrant en la consciència dels personatges.

És del tot diferent de la resta de novel·les que he escrit. Quan estava encallat em vaig aturar uns mesos per fer l'esborrany del guió d'una pel·lícula i, de tornada al text, potser influït pel llenguatge cinematogràfic, vaig trobar la manera de continuar-lo. Vaig triar un narrador que s'acosta molt als personatges, que entra dins seu a vegades, però que tot seguit se'n distancia. En aquest punt, em va influir *Mentre em moria*, de William Faulkner.

Jo pensava en *Les ones*, de Virginia Woolf.

La vaig llegir mentre escrivia la novel·la. És extraordinària. Vaig pensar que Woolf em donava permís per seguir aquell camí. Si el llibre requeria que el lector fes un determinat esforç, endavant. La recompensa era que, un cop hi entrés, els personatges l'arrossegarien fins al final.

“Un sistema polític podrit com el de l'apartheid sud-africà engendrava persones podrides”

Jordi Nopca